

عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه شاهد

اکبر شریفیان*

چکیده:

در بهار سال ۱۳۷۴ پژوهشی با عنوان شناخت عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی در دانشگاه شاهد انجام گردید که مشخص کند چرا برخی از دانشجویان نسبت به بقیه از پیشرفت تحصیلی بیشتری برخوردارند؟ برای این منظور دو گروه از دانشجویان انتخاب شدند، گروه اول شامل دانشجویانی بود که در دو نیمسال تحصیلی سال ۷۳ - ۷۲ معدل بیش از پانزده داشته‌اند و گروه دوم دانشجویانی که در همان سال تحصیلی در یک یا دو ترم مشروط شده بودند.

براساس میانی نظری در زمینه‌های فردی - اجتماعی و آموزشی تعدادی متغیر انتخاب و براساس آنها حدود بیست فرضیه تدوین و با استفاده از روش پس رویدادی و با استفاده از آمار مناسب، فرضیه‌ها مورد آزمون قرار گرفتند که نتایج آن به شرح زیر

است:

پیشرفت تحصیلی با متغیرهایی چون میزان سن، باورهای سنتی، وضعیت اشتغال، پایگاه اجتماعی، وضعیت اسکان، نوع دیپلم، سال اخذ دیپلم، دفعات شرکت در کنکور و سال ورود به دانشگاه ارتباط ندارد و با متغیرهایی چون نوع جنس، مسائل و مشکلات خانوادگی، میزان علاقه‌مندی، نحوه گذران اوقات فراغت، رشته تحصیلی، حضور در دانشکده و میزان آگاهی اجتماعی دانشجویان ارتباط دارد.

واژه‌های کلیدی: دانشجویان دانشگاه شاهد، پیشرفت تحصیلی، روش پس‌رویدادی، اعتقادات سنتی، وضعیت اشتغال، مسائل و مشکلات خانوادگی، میزان علاقه‌مندی، نحوه گذران اوقات فراغت، میزان آگاهی اجتماعی

خلاصه پژوهش انجام شده به شرح زیر است:
مسئله تحقیق:

همه ساله تعدادی از دانش‌آموزان کشور براساس آزمون‌های سازمان سنجش مورد ارزیابی قرار می‌گیرند و به میزان حداکثر ده درصد از این داوطلبان به دانشگاه‌ها راه می‌یابند تا توان علمی خود را در زمینه‌های گوناگون افزایش دهند. مطالعات مقدماتی نشان دهنده آن است که در سال تحصیلی ۷۳-۷۲ حدود ۱۳ درصد دانشجویان دانشگاه شاهد در دوازده رشته تحصیلی در یک یا هر دو ترم مشروط شده‌اند. مشروط شدن یا موفقیت با عواملی چون وضعیت اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی در ارتباط است. یعنی ایجاد تغییر در این عوامل در نحوه موفقیت دانشجویان اثرگذار خواهد بود.

آموزش عالی در زمینه توسعه اجتماعی و منابع انسانی و تربیت افراد کاردان نقش عمده‌ای به عهده دارد. دانشگاه‌های کشور به طور اعم و دانشگاه شاهد به طور اخص در رشته‌های مختلف تحصیلی و در فرایند توسعه نیروی انسانی نقش دارند.

آموزش عالی همیشه با مشکلاتی در زمینه محدودیت‌های آموزشی و پژوهشی روبرو بوده و محقق نشدن اهداف از پیش تعیین شده تا حد زیادی بستگی مستقیم به میزان موفقیت‌های دانشجویان دارد.

دانشجویان بنابر دلایلی از امکانات آموزشی و پژوهشی به طور یکسان برخوردار نیستند بطوریکه در اکثر دانشگاه‌ها همه ساله دانشجویانی وجود دارند که به دلیل عدم موفقیت در تحصیل با مشکلاتی روبرو هستند. بنابراین شناخت عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه شاهد اولاً، توان مسئولان آن دانشگاه را در جهت ارائه برنامه‌های موفق در زمینه افزایش پیشرفت تحصیلی فرزندان معظم شهدا افزایش خواهد داد.

ثانیاً، شناخت عوامل موثر بر افت تحصیلی دانشجویان باعث خواهد شد که راه کارهای مناسب جهت از بین بردن عوامل بازدارنده آرایه، تا زمینه‌های پیشرفت و موفقیت دانشجویان را فراهم ساخته و بدین لحاظ از اتلاف وقت، سرمایه ملی، نیروی انسانی و در بعضی مواقع تخریب روحی روانی دانشجویان جلوگیری بعمل آید. با توجه به مطالب فوق سؤال اصلی تحقیق به قرار زیر است:

آیا عواملی چون وضعیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در پیشرفت تحصیلی دانشجویان نقش دارند؟

سابقه پژوهش :

مطالعه در زمینه پیشرفت^(۱) یا افت^(۲) تحصیلی با یادگیری^(۳) ارتباط مستقیم دارد. بطوریکه هرگهان - بی B. - Herge han یادگیری را تغییر رفتار ناشی از کسب تجربه تعریف کرده است. وی اعتقاد دارد که یادگیری از دو طریق به دست خواهد آمد. طریقه نخست شرطی

- 1- Achievement
- 2- Drop - out
- 3- Learning

سازی کلاسیک است که اورگانیزم هیچگونه کنترلی بر روی تقویت کننده ندارد و از طریق آن می آموزیم که چه چیزهایی برای ما سودمند و کدام مضر است و طریقه دوم: شرطی سازی وسیله است که تقویت کننده به رفتار اورگانیزم ارتباط دارد. رفتار وسیله ای جهت دریافت خواسته ها است. (مقدمه ای بر نظریه های یادگیری B - R - HERKEHE ترجمه علی اکبر سیف - ۱۳۷۱ - صص ۱۶-۱۳)

دیدگاه روان شناختی و پیشرفت تحصیلی:

از دیدگاه روان شناسانه یادگیری به دو صورت است: الف - رفتارگرایی^(۱) ب - شناخت گرایی. رفتارگرایی^(۲) را به تجربه گرایان و شناخت گرایی را به فردگرایان نسبت می دهند. (دکتر علی اکبر سیف، روان شناسی، یادگیری، ۱۳۷۳، ص ۸۰)

تجربه گرایان، یادگیری را کسب تجربه از طریق حواس و اندیشه و تفکر را از فرایند حواس توصیف و تبیین می نمایند.

فردگرایان بر این باورند که اندیشه و عقل منبع اصلی همه شناخت هاست و یادگیری از طریق تفکر و استدلال صورت می گیرد. تجارب به دست آمده از راه حواس همانند مواد خام برای تفکر و عقل عمل می کنند.

نظریه روان شناسانه مبین این مطلب است که یادگیری به عوامل فردی - اجتماعی و محیطی بستگی دارد و می توانند در پیشرفت تحصیلی موثر باشند.

دیدگاه جامعه شناختی و پیشرفت تحصیلی

پایگاه اجتماعی و پیشرفت تحصیلی - جامعه شناسان باور دارند که قشر بندی طبقاتی و قومی مستقیماً با پیشرفت تحصیلی ارتباط دارد.

1- Behaviorism

2- Cognitivism

هایمن جامعه‌شناس بر این باور است که هر طبقه اجتماعی دارای ارزش‌های مربوط به خود است و با توجه به این ارزش‌ها عمل می‌کنند، به طوریکه طبقه کارگر نسبت به طبقات دیگر ارزش کمتری برای آموزش و پرورش قایل است، چون باور دارند که آموزش و پرورش عاملی جهت پیشرفت نبوده و بنابراین فرصت کمتری نسبت به طبقه متوسط جهت پیشرفت در اختیار دارند. (فصلنامه تعلیم و تربیت - صفوی - ۱۳۷۱ - ص ۶۵)

مطالعات انجام شده توسط لوئیس در قرن ۱۶ در انگلستان در خصوص فقر و نتایج آن بر جنبه‌های مختلف زندگی نشان داده که وجود فقر گسترده مانع اثرگذاری مناسب آموزش بر افراد است. نتایج به دست آمده در کتابی به نام آموزش و توسعه در زمینه اثر فقر در نابرابری فرصت‌های آموزشی آمده است و آمارهای آرایه شده گویای آن است که میزان دسترسی به فرصت‌های آموزشی در کشورها بستگی به گروه‌های نژادی، قومی، جنسی و محل سکونت داشته و نابرابری در فرصت‌های آموزشی از نابرابری‌های اجتماعی، اختلاف در تغذیه، بهداشت، بهره‌مندی از امکانات پزشکی، روش و نوع زندگی و سطح سواد والدین حکایت دارد. (مالاسیس لوئیس، آموزش و توسعه، ۱۳۶۸، ص ۶۷)

به باور ماکس وبر، قدرت و تضاد منافع افراد و گروه‌ها در جامعه بر نظام‌های آموزشی اثرگذار است به طوریکه منافع و قدرت گروه‌های مسلط، قالب مدارس را می‌سازد. وی میزان بهره‌مندی و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان را در قضاوت منزلتی دانش‌آموزان تبیین می‌کند. نظریه وبر با نظریه تضادگرایان که باور دارند: نظام آموزشی عرصه جنگ بین داراییان و ناداران است بطوریکه هنجارهای موجود در جامعه از ارزش‌های طبقه سلط‌گر رنگ گرفته هماهنگ است. (Vander Zanden, 1990, P.10)

دیدگاه روان‌شناسی اجتماعی و پیشرفت تحصیلی :

روان‌شناسان اجتماعی در پیشرفت تحصیلی سه عامل، طبقه اجتماعی، شیوه اجتماعی شدن و ساختار اجتماعی را موثر می‌دانند.

مطالعه لیند و لیند در سال ۱۹۲۹ در مورد اثر پایگاه اجتماعی بر پیشرفت تحصیلی و اثر

ساختار اجتماعی بر برنامه درسی نشان داده است که فرزندان طبقه کارگر به دو دلیل یکی نیاز خانواده به کمک اقتصادی فرزندان و دیگری عدم توافق فرهنگی بین آنان و دانش‌آموزان طبقه متوسط، باعث می‌شود مدرسه را قبل از اتمام دوره آموزشی ترک کنند. (یوسف کریمی، ۱۳۷۳، ص ۲۷)

مطالعات وارنرد و هویک در سال (۱۹۴۴) نشان داده است که طبقه متوسط با نفوذ در مدارس سعی دارد با خودداری از دادن امکانات و تجهیزات به مدارس که بیشتر به طبقه اجتماعی پایین مربوط می‌شوند به عقب ماندن این طبقه کمک کند.

مطالعات هالینگ شید نیز رابطه معناداری بین طبقه اجتماعی با بهره‌های هوشی و نرخ شکست تحصیلی نشان داده است و در نتیجه بیان می‌نماید که در پشت نمرات به دست آمده از دروس مختلف، نظام اجتماعی وجود دارد. (یوسف کریمی، ص ۲۹)

روان‌شناسان اجتماعی، چگونگی اجتماعی شدن دانش‌آموزان را در پیشرفت تحصیلی موثر دانسته‌اند چرا که تفاوت در اجتماعی شدن زمینه‌افزایش‌دهنده تحصیلی را فراهم می‌سازد.

مطالعه هایدنر (Heider) در سال ۱۹۵۸ نشان می‌دهد که تعدادی از عوامل از جمله: انگیزه دیگران، میزان تلاش، دشواری تکلیف، انگیزه‌های درونی، شخصیت، محدودیت‌های جسمی، استعداد توانایی تعامل بین استعداد و تکالیف، شانس، میزان کمک دیگران، شخصیت معلم و تعامل بین معلم و دانش‌آموز در میزان پیشرفت دانش‌آموزان مؤثر است. (Heider.F. 1958, P.125)

بنجامین. س. بلوم (Bloom) در کتاب ویژگی‌های آدمی و یادگیری به تحقیقات برخی دانشمندان اشاره کرده و نتیجه گرفته است که بخش عمده‌ای از پیشرفت تحصیلی، ناشی از تفاوت‌های محیط خانوادگی است. علاوه بر آن شرایط مناسب آموزشی، تفاوت‌های فردی در امر یادگیری بسیار کم و در شرایط نامناسب آموزشی تفاوت‌های فردی در یادگیری حداکثر می‌شود. (بنجامین - س. بلوم، ۱۳۶۳ - ص ۱۲)

وی دو فرضیه اساسی را در یادگیری عنوان می‌کند: ۱ - تاریخچه یادگیرنده،

۲ - ویژگی‌های فردی یادگیرنده. (بنجامین - س. بلوم، ۱۳۶۳ - ص ۱۹ - ۱۶)

با توجه به مطالعات انجام شده در مورد موفقیت تحصیلی، چهار عامل بیش از عوامل دیگر در یادگیری فرد اثر دارند. این عوامل عبارتند از:

۱- محیط اجتماعی ۲- تعامل گروه‌های هم‌تا ۳- شخصیت (هوش و توانایی‌های ذاتی) ۴- تغذیه و بهداشت.

فرضیه‌ها و متغیرهای این تحقیق بیشتر از مبانی نظری فوق به دست آمده است که حدود بیست متغیر مستقل در پیدایش متغیر وابسته در تدوین فرضیه‌ها مورد توجه قرار گرفته است.

الف - مروری به تحقیقات انجام شده در خارج از ایران:

تحقیقاتی که در زمینه پیشرفت تحصیلی انجام گردیده به شرح زیر است:

۱- نتایج به دست آمده در زمینه موضوع پیشرفت تحصیلی در برزیل نشان دهنده آن است که میان شرایط اقتصادی و اجتماعی خانواده و موفقیت دانش‌آموزان رابطه قوی وجود دارد. بطوریکه میزان درآمد و سطح سواد والدین خانواده دانش‌آموزان موفق بیشتر از درآمد و سطح سواد والدین خانواده دانش‌آموزان ناموفق بوده است. در این پژوهش نگرش معلمان، مدیران و والدین نسبت به ترک تحصیل مورد بررسی قرار گرفته است. (Verhine and Pitademelo, 1988, P.557)

۲- رینگنس (Ringness) تفاوت‌های پیشرفت تحصیلی را در میان دانش‌آموزان با بهره هوشی مورد مطالعه قرار داده و معلوم شد که انگیزش برای یادگیری در تفاوت بین دانش‌آموزان اثرگذار است. یافته‌های فوق در پژوهش میچل (Mitchell) و پیاتکوسکا (Piatkowska) مورد تأیید قرار گرفته است و اضافه کردند که کم‌آموز ما از عادت ضعیف و مهارت‌های تحصیلی کمتری برخوردار است.

ب - نگاهی به تحقیقات انجام شده در مورد افت و یا پیشرفت تحصیلی در ایران:

در خصوص موضوع مورد پژوهش در دانشگاه‌های کشور پژوهش‌های محدودی صورت

گرفته است که به تعدادی از آنها بشرح زیر توجه گردیده است:

۱ - در سال ۱۳۵۹ در مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه شیراز آقای عبدالصاحب امامزاده مطالعه‌ای را در زمینه ارتباط میان مکان اقامت و پیشرفت تحصیلی، انجام داده که نتایج به شرح زیر است:

- بین پیشرفت تحصیلی دانشجویان مقیم و غیر مقیم در رشته ادبیات و علوم تفاوت معنی دار نیست.

۲ - در دانشگاه شهید چمران اهواز در زمینه عملکرد تحصیلی دانشجویان شاهد دانشگاه تحقیقی صورت گرفته که نشان داده است: متغیرهای وضع تاهل، قومیت و میزان سن با عملکرد تحصیلی ارتباط ندارد. اما متغیرهای سطح سواد والدین، تعداد دوستان، سلامتی جسمی روانی، علاقه‌مندی به رشته، تعداد واحدهای گذرانده شده و معدل دیپلم در عملکرد تحصیلی ایجاد تفاوت می‌کند.

۳ - در سال ۱۳۶۵ جهاد دانشگاهی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران در زمینه عوامل موثر بر افت تحصیلی دانشجویان تحقیقی را انجام داده است که نتایج آن به شرح زیر است:

افت تحصیلی به متغیرهایی چون نوع جنس، میزان سن، وضعیت تاهل، تعداد دوستان، وضعیت سکونت، میزان مشارکت در مباحث کلاسی، رضامندی از استادان و معدل دیپلم ارتباط داشته و با متغیرهایی چون میزان درآمد خانواده، سطح سواد والدین و شغل آنها بی‌ارتباط بوده است.

۴ - تحقیق دیگری تحت عنوان عوامل موثر در مشروط شدن دانشجویان دانشگاه علامه طباطبائی توسط آقای دکتر علی دلاور در سال ۷۲-۷۳ انجام گرفته است و نشان داده که میزان سن، وضعیت تاهل، مدت زمان فاصله بین دبیرستان و دانشگاه، خودپنداری، اشتغال، میزان آگاهی به مقررات دانشگاهی، نحوه مطالعه، چگونگی گذران اوقات فراغت، نارسایی تجهیزات آموزشی، نداشتن راهنمای تحصیلی و عدم آشنایی به نظام واحدی در مشروط شدن دانشجویان موثر است.

هدف پژوهش :

هدف پژوهش شناخت عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه شاهد بوده است. این عوامل با توجه به مبانی نظری عبارتند از: فردی - اجتماعی.

محل پژوهش :

براساس فرمان امام خمینی (ره) که رسیدگی به امور فرهنگی و تحصیلی فرزندان معظم شهدا، آزادگان، مقفودان و جانبازان انقلاب اسلامی را مورد تاکید قرار دادند، شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۱۳۶۸، با تأسیس دانشگاه شاهد موافقت نمود و براساس آن در مهرماه سال ۱۳۶۹ دانشگاه شاهد در هفت رشته تحصیلی با ترکیب ۴۰ درصد آزاده و ۶۰ درصد شاهد دانشجو پذیرفت بطوریکه در زمان بررسی دانشگاه شاهد با ۱۵ رشته تحصیلی، ۱۷۷۵ نفر دانشجو را پذیرا بوده است.

روش تحقیق :

توصیفی از نوع پس رویدادی است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

جمعیت مورد مطالعه :

در این پژوهش جمعیت مورد مطالعه از دو گروه تشکیل گردیده است.

الف: کلیه دانشجویانی که معدل دیپلم آنها بالاتر از ۱۳ بوده و در دو نیمسال تحصیلی (۷۲-۷۳) دارای میانگین پانزده و بیشتر بوده‌اند.

ب: کلیه دانشجویانی که معدل دیپلم آنها ۱۳ به بالا بوده و در یک یا هر دو نیمسال تحصیلی ۷۲-۷۳ مشروط شده‌اند.

روش جمع‌آوری اطلاعات :

در این پژوهش اطلاعات مورد نیاز از طریق مصاحبه ساخته شده جمع‌آوری گردیده است.

اعتبار و پایائی روش جمع‌آوری اطلاعات :

جهت تعیین اعتبار محتوای مصاحبه ساخته شده از اعتبار صوری استفاده گردیده و به منظور تعیین اعتبار مقیاس‌های سنتی بودن و میزان علاقه‌مندی به رشته تحصیلی با بهره‌گیری از فرمول کرنباخ اعتبار محاسبه شده است و برای تعیین پایایی از روش Test and retest استفاده شده است.

به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش :

در جهت پاسخ به سؤال اصلی تحقیق فرم مصاحبه‌ای با چهل سؤال و دو جدول تنظیم و پس از جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده در خصوص بیست فرضیه تنظیم شده نتایجی به شرح زیر به دست آمد:

لازم به توضیح است که در خصوص هر یک از متغیرهای بیستگانه، متغیرهای دیگری نیز در رابطه با همان متغیر مورد تحلیل قرار گرفته‌اند که به منظور اجتناب از اطاله کلام از ذکر آنها خودداری شده است.

افراد جامعه مورد مطالعه (اعم از گروه اصلی و گروه گواه) دارای میانگین سنی ۲۴/۲ سال بوده‌اند و نسبت مردان ۵۴/۲۳ درصد در مقابل ۴۵/۷۷ درصد زنان بوده‌اند ۲۰ درصد از دانشجویان متأهل و بقیه مجرد بوده‌اند. (جدول شماره ۱ و ۳)

۱۶/۷۶ درصد از دانشجویان دارای اهلیت تهرانی و بقیه غیر تهرانی بوده‌اند و بالاخره ۴۰/۴۷ درصد از دانشجویان سهمیه شاهد و ایثارگر و بقیه، دانشجوی آزاد و مناطق بوده‌اند. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل اطلاعات را می‌توان به شکل زیر طبقه‌بندی کرد: (جدول شماره ۵ و ۱/۵)

الف - عوامل فردی:

در خصوص عوامل فردی متغیری‌های میزان سن، نوع جنس، میزان آگاهی اجتماعی، میزان

علاقه‌مندی دانشجویان به رشته تحصیلی، نظر دانشجویان نسبت به عوامل موثر در موفقیت تحصیلی، میزان علاقه‌مندی دانشجویان به مطالعه و میزان سستی بودن دانشجویان، مورد بررسی قرار گرفته‌اند که می‌توان به نتایج زیر اشاره کرد:

۱ - فرضیه اول تحقیق که میزان سن دانشجویان را با پیشرفت تحصیلی در رابطه می‌دانست مورد تایید قرار نگرفت یعنی در جامعه مورد مطالعه نمی‌توان پذیرفت که عامل سن در پیشرفت تحصیلی دانشجویان موثر است. (جدول شماره ۱)

۲ - دومین فرضیه تحقیق که مبین وجود رابطه بین نوع جنس و پیشرفت تحصیلی دانشجویان بود با خطای دو درصد مورد تایید قرار گرفت بنابراین می‌توان گفت که بین جنس دانشجویان و پیشرفت تحصیلی با اطمینان ۹۸ درصد رابطه وجود دارد و محاسبه نسبت جنسی نشان دهنده پیشرفت بیشتر زنان در مقایسه با مردان است. (جدول شماره ۱)

۳ - برای نشان دادن تاثیر میزان آگاهی اجتماعی دانشجویان بر پیشرفت تحصیلی تحت عنوان فرضیه شماره ۳ در سطح ۱۰ درصد مورد تایید قرار گرفت یعنی آگاهی اجتماعی دانشجویان می‌تواند یکی از عوامل موثر در پیشرفت تحصیلی باشد. (جدول شماره ۴)

۴ - میزان علاقه‌مندی دانشجویان به رشته تحصیلی و رابطه آن با پیشرفت تحصیلی در قالب فرضیه شماره چهار مورد آزمون قرار گرفت و با اطمینان ۹۵ درصد چنین رابطه‌ای تایید نشد. یعنی نمی‌توان پذیرفت که بین میزان علاقه‌مندی دانشجویان به رشته تحصیلی و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد. (جدول شماره ۱۸)

۵ - فرضیه شماره پنج تحت عنوان «بین نظر دانشجویان در خصوص عوامل موثر در موفقیت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی آنها رابطه وجود دارد» مورد آزمون قرار گرفت و با یک درصد خطا مورد تایید قرار گرفت. بنابراین می‌توان با اطمینان ۹۹ درصد پذیرفت که بین نظر دانشجویان نسبت به عوامل مؤثر در موقعیت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی آنها رابطه وجود دارد. یعنی می‌توان گفت که دانشجویانی که عوامل فردی را در موفقیت تحصیلی موثر می‌دانند غالباً دانشجویانی هستند که با پشتکار و دقت پیشرفت تحصیلی بیشتری دارند. (جدول شماره ۸)

۶ - فرضیه شماره شش در خصوص وجود رابطه بین میزان علاقه‌مندی دانشجویان به مطالعه و پیشرفت تحصیلی در سطح ده درصد خطا مورد تایید قرار گرفت. بنابراین می‌توان گفت که هر اندازه به میزان مطالعه دانشجویان افزوده می‌شود به همان میزان توفیق آنها در امور تحصیلی نیز بیشتر می‌گردد. (جدول شماره ۷)

۷ - میزان سنتی بودن دانشجویان و تاثیر آن در پیشرفت تحصیلی، فرضیه ایست که پس از آزمون با خطای پنج درصد رد شده است. یعنی با اطمینان ۹۵ درصد نمی‌توان وجود رابطه بین دو متغیر سنتی بودن و پیشرفت تحصیلی را تایید کرد. (جدول شماره ۹)

ب - عوامل اجتماعی و خانوادگی :

در خصوص عوامل اجتماعی و خانوادگی موثر در پیشرفت تحصیلی هفت فرضیه در نظر گرفته شد که پس از آزمون نتایج زیر به دست آمد:

۱ - تفاوت بین دانشجویان هر دو گروه اصلی و گواه از نظر تأهل رد شد. یعنی نمی‌توان رابطه بین وضعیت تأهل و پیشرفت تحصیلی دانشجویان را پذیرفت. بنابراین فرضیه شماره ۹ مورد تایید قرار نگرفت. (جدول شماره ۳)

۲ - فرضیه شماره ۱۰ که اهلیت دانشجویان را با پیشرفت تحصیلی آنها در رابطه می‌دانست، با پنج درصد خطا مورد تایید قرار نگرفت. (جدول شماره ۵)

۳ - ادعای اینکه بین اشتغال دانشجویان و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد در قالب فرضیه شماره یازده مورد آزمون قرار گرفت و با پنج درصد خطا، تفاوت بین دو گروه مورد تایید قرار نگرفت بنابراین فرضیه رد شد. (جدول‌های شماره ۱/۱۰ و ۱۰)

۴ - «پایگاه اجتماعی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه دارد» مطلبی بود که در قالب فرضیه شماره ۱۲ عنوان شد، وضعیت «پایگاه اجتماعی» در قالب سه متغیر، میزان درآمد پدر، عنوان شغل پدر و سطح سواد پدر مورد بررسی قرار گرفت و نتایج زیر را به دست داد: (جدول توزیع درصدی شماره ۱۱)

اولاً - بین دو گروه اصلی و گواه از نظر سطح سواد و عنوان شغل پدر با ۵ درصد خطا تفاوت

وجود ندارد.

ثانیاً - بین دو گروه اصلی و گواه از نظر میزان درآمد پدر با یک درصد خطا تفاوت وجود دارد.

ثالثاً - تفاوت بین دو گروه اصلی و گواه از نظر پایگاه اجتماعی تایید نمی‌شود. یعنی با رد فرضیه شماره ۱۲ نمی‌توان پذیرفت که (با ۵ درصد خطا) بین پایگاه اجتماعی و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد.

۵ - «تأثیر مشکلات خانواده بر پیشرفت تحصیلی» در قالب فرضیه شماره ۱۳ پس از آزمون در سطح خطای ۵ درصد مورد تایید قرار گرفت.

یعنی با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان پذیرفت که مشکلات خانوادگی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه دارد. به بیان روشن‌تر می‌توان وجود مشکلات مختلف خانوادگی را یکی از عوامل موثر در افت تحصیلی دانشجویان تلقی کرد. (جدول شماره ۱۲)

۶ - فرضیه شماره ۱۴ تحت عنوان «وضعیت محل اقامت دانشجویان با پیشرفت تحصیلی آنها رابطه دارد» مورد آزمون قرار گرفت و نشان داد که بین دانشجویان گروه‌های اصلی و گواه از نظر محل اقامت تفاوت وجود ندارد. (جدول توزیع درصدی شماره ۱۳)

۷ - فرضیه شماره هشت که مبین ارتباط بین چگونگی گذران اوقات فراغت و پیشرفت تحصیلی بود مورد آزمون قرار گرفت و نشان داد که با خطای ۵ درصد بین دو گروه تفاوت وجود ندارد ولی در صورتیکه گذران اوقات فراغت با سه مقوله (ورزش و رادیو و تلویزیون) در نظر گرفته شود وجود تفاوت بین دو گروه تایید می‌گردد. (جدول شماره ۱۴)

ج - عوامل آموزشی:

۱ - فرضیه شماره ۱۵ مبین آن بود که بین نوع دیپلم دانشجویان و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد ولی پس از آزمون با ۵ درصد خطا مورد تایید قرار نگرفت. یعنی بین نوع دیپلم و پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه وجود ندارد. (جدول شماره ۱۵/۱)

۲ - «وجود فاصله بین زمان اخذ دیپلم و زمان ورود به دانشگاه و پیشرفت تحصیلی» در

قالب فرضیه شماره ۱۶ پس از آزمون نشان داد که با ۵ درصد خطا بین دو گروه آزمایشی از نظر فاصله بین اخذ دیپلم و ورود به دانشگاه تفاوت وجود ندارد یعنی دانشجویانی که در همان سال اخذ دیپلم، موفق به ورود دانشگاه شده‌اند از نظر پیشرفت تحصیلی همانند دانشجویانی هستند که با فاصله یک یا چند سال توانسته‌اند در دانشگاه پذیرفته شوند. (جدول شماره ۱۵)

۳- فرضیه شماره ۱۷ که مبین وجود رابطه بین رشته تحصیلی و پیشرفت تحصیلی بود با ده درصد خطا مورد تایید قرار گرفت یعنی با اطمینان ۹۰ درصد می‌توان پذیرفت که بین دو گروه (اصلی و گواه) از نظر رشته تحصیلی تفاوت وجود دارد. بنظر می‌رسد که «حیثیت شغلی»، «درآمد» و مقولاتی از این قبیل در رابطه با برخی از رشته‌های تحصیلی نظیر پزشکی و دندانپزشکی می‌توانند عوامل موثری در تلاش بیشتر دانشجویان و در نتیجه پیشرفت تحصیلی باشند. (جدول شماره ۱۶)

۴- فرضیه شماره ۱۸ که دفعات شرکت در کنکور را با پیشرفت تحصیلی در رابطه می‌داند با ۵ درصد خطا رد شد یعنی با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان پذیرفت که بین دانشجویان گروه‌های اصلی و گواه از نظر دفعات شرکت آنها در کنکور تفاوت وجود ندارد. (جدول شماره ۲)

۵- «چگونگی حضور دانشجویان در دانشکده با پیشرفت تحصیلی آنها رابطه دارد» تحت عنوان فرضیه‌های شماره ۱۹ و ۲۰ مورد آزمون قرار گرفت و نشان داد:

اولاً- با ده درصد خطا بین دو گروه از نظر میزان حضور در دانشکده تفاوت وجود دارد یعنی میزان حضور دانشجویان در دانشکده در پیشرفت تحصیلی آنها موثر است.

بنابراین می‌توان گفت که اگر یادگیری را منحصر به شرکت در کلاسها ندانیم و دانشجویان با حضور بیشتر در دانشکده از امکاناتی نظیر کتابخانه، مشاوره با اساتید، محاوره و مباحثه علمی با یکدیگر و... استفاده نمایند موفقیت تحصیلی بیشتری خواهند داشت. (جدول شماره ۱۷)

ثانیاً- آزمون «رابطه بین میزان غیبت دانشجویان و پیشرفت تحصیلی» که در قالب فرضیه شماره ۲۰ عنوان شده بود نشان داد که بین دو گروه با ۵ درصد خطا تفاوت وجود ندارد یعنی نمی‌توان پذیرفت که بین میزان غیبت دانشجویان و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد.

خلاصه یافته‌های پژوهش :

در گروه اصلی حدود ۴۲ درصد را مردان و ۵۸ درصد را زنان دانشجو تشکیل داده‌اند. در گروه مورد مقایسه درصدها به ترتیب برابر ۶۷ و ۳۳ درصد را نشان داد. میانگین سن برای گروه اصلی ۲۴/۵ سال و برای گروه مورد مقایسه ۲۳/۹ سال است. از نظر اهلیت حدود ۲۵ درصد از افراد گروه اصلی تهرانی و بقیه شهرستانی بوده‌اند که در گروه مورد مقایسه درصدها به ترتیب حدود ۷ و ۹۳ درصد بوده است. این درصدها با سیاست گزینش دانشگاه هماهنگی دارد. مشکلات خانوادگی در گروه اصلی حدود ۳۹ و در گروه مورد مقایسه حدود ۷۴ درصد بوده است. آزمون نشان داده که بین دو گروه تفاوت وجود دارد. میزان آگاهی اجتماعی دانشجویان گروه اصلی بیش از گروه مورد مقایسه است. در خصوص نظر دانشجویان نسبت به عوامل فردی اثرگذار بر پیشرفت تحصیلی، سهم گروه اصلی ۹۱ و گروه مورد مقایسه ۶۰ درصد بوده است. باید در نظر داشت که میزان موفقیت افراد در زمینه‌های گوناگون اجتماعی بی‌تأثیر در یادگیری نمی‌باشد. عوامل فردی: متغیرهایی چون میزان سن، نوع جنس، میزان آگاهی اجتماعی، میزان علاقه‌مندی به رشته تحصیلی و ایستار دانشجو نسبت به عوامل فردی موثر بر پیشرفت تحصیلی - میزان علاقه‌مندی به مطالعه، میزان سنتی بودن به عنوان عوامل فردی اثرگذار بر پیشرفت تحصیلی مورد تأیید قرار گرفته‌اند بطوریکه فرضیه نخست پژوهش مبنی بر ارتباط بین میزان سن و پیشرفت تحصیلی مورد تأیید قرار گرفت. فرضیه دوم که بین نوع جنس و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد با آزمون مناسب آماری مورد آزمون قرار گرفت و تأیید شد. فرضیه سوم: رابطه بین میزان آگاهی اجتماعی با پیشرفت تحصیلی با ۹۵ درصد اطمینان تأیید شد که با تئوری گشتاست در رابطه با یادگیری مطابقت دارد. فرضیه چهارم: مبنی بر رابطه بین میزان علاقه‌مندی به رشته تحصیلی با پیشرفت تحصیلی با ۹۰ درصد اطمینان تأیید گردید.

فرضیه پنجم: مبنی بر رابطه بین نظرات در مورد عوامل فردی موثر بر موفقیت تحصیلی و پیشرفت مورد تأیید قرار گرفت.

فرضیه ششم: مبنی بر رابطه بین میزان علاقه‌مندی به مطالعه و پیشرفت تحصیلی با ۹۰ درصد اطمینان تأیید گردید.

فرضیه هفتم: مبنی بر رابطه بین میزان سنتی بودن و پیشرفت مورد تأیید قرار نگرفت.

عوامل اجتماعی و خانوادگی :

در این مورد با توجه به متغیرهای تشکیل دهنده عوامل اجتماعی و خانوادگی هفت فرضیه تدوین گردید که تأیید و یا رد آنها بشرح زیر است.

- ۱- از نظر وضعیت تأهل و پیشرفت تحصیلی فرضیه رد شد.
- ۲- از نظر اهمیت و پیشرفت تحصیلی فرضیه رد شد.
- ۳- از نظر وضعیت اشتغال و پیشرفت تحصیلی فرضیه رد شد.
- ۴- از نظر پایگاه اجتماعی و پیشرفت تحصیلی فرضیه رد شد.
- ۵- از نظر مشکلات خانوادگی و پیشرفت تحصیلی فرضیه مورد تأیید قرار گرفت که این فرضیه با تئوری بلوم که تفاوت‌های محیطی و... خانوادگی سهم زیادی در پیشرفت تحصیلی دارد منطبق می‌باشد.
- ۶- از نظر محل سکونت (خوابگاه و غیر خوابگاه) و پیشرفت تحصیلی فرضیه مورد تأیید قرار نگرفت.
- ۷- از نظر نحوه گذراندن اوقات فراغت و پیشرفت تحصیلی فرضیه مورد تأیید قرار نگرفت.
- ۸- از نظر نوع دیپلم و پیشرفت تحصیلی فرضیه رد شد.
- ۹- از نظر زمان بین اخذ دیپلم و قبولی در دانشگاه با پیشرفت تحصیلی فرضیه رد شد.
- ۱۰- از نظر نوع رشته تحصیلی دانشگاه و پیشرفت تحصیلی فرضیه با ۹۰ درصد اطمینان تأیید شد.
- ۱۱- از نظر دفعات شرکت در کنکور و پیشرفت فرضیه رد شد.

۱۲- از نظر میزان حضور در دانشگاه و دانشکده و پیشرفت تحصیلی، فرضیه با ۹۰ درصد اطمینان تأیید شد.

*** توجه: در صورت نیاز به شناخت تعاریف نظری و عملیاتی و آزمون‌های بکار رفته شده در تحقیق به نسخه اصلی مراجعه نمایید.

پیشنهاد‌های تحقیق:

بر اساس یافته‌های پژوهش پیشنهاد‌های زیر با هدف جلوگیری از افت تحصیلی دانشجویان ارایه می‌گردد.

۱- برنامه‌ریزی دانشگاه در سطح دانشکده‌های مختلف در زمینه افزایش سطح دانش اجتماعی و سیاسی دانشجویان گامی جهت جلوگیری از افت تحصیلی است این مطلب چندی پیش توسط مقام معظم رهبری نیز مورد تأکید قرار گرفته است.

۲- از آنجا که میزان اعتماد به نفس در حل مشکلات خانوادگی اثرگذار است، پیشنهاد می‌شود که دانشگاه در سطح هر دانشکده واحدی به نام مشاوره روانی - اجتماعی و مددکاری ایجاد کند و از اعضای هیأت علمی تمام وقت متخصص بخواهد که چند ساعت از زمان موظف خود را به این امر اختصاص دهند.

۳- ضرورت دارد دانشگاه در تجهیز کتابخانه دانشکده‌ها اقدام سریع معمول داشته و وسایل کمک آموزشی را که به نوعی می‌توانند در یادگیری و پیشرفت تحصیلی نقش داشته باشند تهیه نماید.

۴- فعال کردن دانشجویان از طریق راه‌اندازی نشریه علمی دانشجویی و دادن جوایز ارزنده به فعالان جهت تشویق .

۵- از آنجا که پرداختن به رفع مشکلات خانوادگی به طور اعم و مشکلات اقتصادی به طور اخص با پیشرفت تحصیلی ارتباط دارد بنابراین پیشنهاد می‌شود مدیریت دانشگاه شاهد نیاز مالی دانشجویان شاهد و غیر شاهد را از طریق تحقیق برآورد نماید و با تأمین اعتبار نسبت به ارایه وام دانشجویی یا زمان باز پرداخت آن پس از اشتغال دانشجویان اقدام نماید. ضمناً واحد

- مشاوره و مددکاری اجتماعی می‌تواند نسبت به رفع مشکلات خانوادگی اقدام نماید.
- ۶- از آنجا که نوع رشته با پیشرفت تحصیلی ارتباط دارد بنابراین پیشنهاد می‌شود در مدارس وزارت آموزش و پرورش در مقطع دبیرستان بطور اعم و در مدارس شاهد به طور اخص در زمینه رشته‌های دانشگاه شاهد اطلاعات در اختیار دانش‌آموزان قرار داده شود تا آنها با آگاهی و بصیرت بیشتری رشته تحصیلی خود را انتخاب نمایند.
- ۷- جهت افزایش آگاهی دانشجویان از رشته تحصیلی پذیرش شده، جلساتی با شرکت دانشجویان، با حضور مدیران گروه‌های آموزشی و معاونان آموزشی دانشکده‌ها در هفته اول شروع کلاس‌ها تشکیل گردد.
- ۸- تجدید نظر در آیین‌نامه‌های آموزشی با هدف افزایش حضور دانشجویان در کلاسهای درسی و شرکت فعال آنها در فعالیتهای علمی ضروریست. چرا که آیین‌نامه‌های آموزشی موجود حضور دانشجویان را در کلاس‌های درس را که عامل مهم یادگیری است کم رنگ می‌کند. به طوریکه طبق آیین‌نامه آموزشی حدود ۲۵٪ از کل زمان یادگیری در اختیار دانشجویان قرار می‌گیرد که در کلاسها شرکت نکنند.
- ۹- از آنجا که پیشرفت دانشجویان شاهد و ایثارگر نسبت به سایر دانشجویان در سطح پایین‌تری قرار دارد پیشنهاد می‌شود کلاس‌های تقویتی بخصوص کلاس‌های حل تمرین برای برخی از دروس ایجاد گردد و دانشجویان را ملزم به شرکت فعال در این کلاس‌ها نمایند.
- ۱۰- با توجه به تایید رابطه بین نوع جنس و پیشرفت تحصیلی در تحقیقات قبلی و پژوهش انجام شده پیشنهاد می‌گردد تحقیق خاصی در این خصوص انجام تا نقش عوامل ایجاد کننده تفاوت مشخص گردد.
- ۱۱- جهت آگاهی نسبت به درصدهای مورد استفاده، به جداول پیوست مراجعه نمایید.

منابع و مأخذ:

- هرگهان، بی، آر. مقدمه‌ای بر نظریه‌های یادگیری، ترجمه علی اکبر سیف، انتشارات فرهنگ معاصر، سال ۱۳۷۱.

- هیلگارد، ارنست و باور کوردن. نظریه‌های یادگیری، ترجمه محمد تقی براهنی، جلد اول، مرکز نشر دانشگاهی ۱۳۷۱.

- سیف، علی اکبر. روانشناسی پرورشی، انتشارات آگاه، چاپ دوازدهم، سال ۱۳۷۳.

- صفوی، امان اله. پیشرفت تحصیلی افتراقی، فصلنامه تعلیم و تربیت سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش و پرورش، سال ۱۳۷۱.

- ملاسیس، لوئیس. آموزش و توسعه، ترجمه اسداله زمانی پور، مجتمع آموزش عالی بیرجند، ۱۳۶۸.

- کریمی، یوسف. روانشناسی اجتماعی آموزش و پرورش، موسسه ویرایش، ۱۳۷۳.

- بنجامین، س، بلوم. ویژگی‌های آدمی و یادگیری آموزشی، ترجمه علی اکبر سیف، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۳.

ضمائم

جدول شماره ۱- توزیع افراد جامعه (اصلی و گواه) برحسب سن و نوع جنس

گواه			اصلی			نوع جنس	سن
جمع	زن	مرد	جمع	زن	مرد		
-	۱۳/۳۳	۳۳/۳۳	-	۲۸/۳۶	۱۱/۹۴	۲۰ - ۲۲	
۴۶/۶۷	۴۰	۵۰	۴۰/۳۰	۴۸/۷۲	۲۸/۵۷		
-	۲۰	۱۳/۳۳	-	۲۸/۳۶	۱۹/۴۰	۲۲ - ۲۵	
۳۳/۳۳	۶۰	۲۰	۴۷/۷۶	۴۸/۷۲	۴۶/۴۳		
-	-	۶/۶۷	-	-	۸/۹۶	۲۶ - ۲۸	
۶/۶۷	-	۱۰	۸/۹۶	-	۲۱/۴۳		
-	-	-	-	-	۱/۴۹	۲۹ - ۳۱	
-	-	-	۱/۴۹	-	۳/۵۷		
-	-	۱۳/۳۳	-	۱/۴۹	-	۳۲ - ۳۵	
۱۳/۳۳	-	۲۰	۱/۴۹	۲/۵۶	-		
۱۰۰	۳۳/۳۳	۶۶/۶۶	۱۰۰	۵۸/۲۱	۴۱/۷۹	جمع	
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰		

جدول شماره ۲ - توزیع افراد جامعه (اصلی و گواه) برحسب چگونگی داشتن اوقات فراغت و جنس

گواه		اصلی			داشته و نداشتن فراغت جنس	
		دارد	ندارد	جمع		
جمع	ندارد	دارد	جمع	ندارد	دارد	مرد
۱۰۰	۱۰۰	۶۴/۳۹	۱۰۰	۳۷/۵	۴۲/۳۷	
۱۰	۹۰		۱۰/۷۲	۸۹/۲۸		
جمع	ندارد	دارد	جمع	ندارد	دارد	زن
۱۰۰		۳۵/۷۲	۱۰۰	۶۲/۵	۵۷/۶۳	
	۱۰۰		۱۲/۸۲	۸۷/۱۸		
جمع	ندارد	دارد	جمع	ندارد	دارد	جمع
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	
۶/۶۷	۹۳/۳۳		۱۱/۹۷	۸۸/۰۶		

جدول شماره ۳ - توزیع افراد جامعه (اصلی و گواه) برحسب نوع جنس و تأهل

گواه		اصلی			نوع جنس وضع تأهل	
		مرد	زن	جمع		
جمع	زن	مرد	جمع	زن	مرد	متاهل
۱۰۰		۱۰۰	۱۰۰	۸۴/۶۲	۱۵/۳۸	
۲۰	-	۳۰	۱۹/۴۰	۲۸/۲۱	۷/۱۴	
جمع	زن	مرد	جمع	زن	مرد	مجرد
۱۰۰	۴۱/۶۷	۵۸/۳۳	۱۰۰	۵۱/۸۵	۴۸/۱۵	
۸۰	۸۰/۶۰	۷۰	۸۰/۶۰	۷۱/۷۹	۹۲/۸۶	
جمع	زن	مرد	جمع	زن	مرد	جمع
۱۰۰	۳۳/۳۳	۶۶/۶۷	۱۰۰	۵۸/۲۱	۴۱/۷۹	
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	

جدول شماره ۴ - توزیع افراد جامعه (اصلی و گواه) بر حسب میزان آگاهی اجتماعی

گواه	اصلی	میزان آگاهی
۳۳/۳۳	۱۱/۹۴	آگاهی بسیار کم (۱-۳)
۴۰	۳۷/۳۱	آگاهی کم (۴-۶)
۲۶/۶۷	۲۳/۸	آگاهی متوسط (۷-۹)
-	۲۲/۳۹	آگاهی زیاد (۱۰-۱۲)
-	۱/۴۹	آگاهی بسیار زیاد (۱۳-۱۵)
-	۲/۹۹	بی جواب
۱۰۰	۱۰۰	جمع

جدول شماره ۵ - توزیع فراوانی افراد جامعه (اصلی و گواه) بر حسب اهلیت

گواه	اصلی	اهلیت
۶/۶۷	۱۳/۴۳	آذربایجان (غربی، شرقی، اردبیل، زنجان)
-	۱۰/۴۷	اصفهان - شهرکرد
۶/۶۷	۲۶/۸۶	تهران بزرگ
۱۳/۳۳	۲/۹۹	استان تهران و مرکزی و سمنان
۱۳/۳۳	۴/۴۸	گیلان و مازندران
-	۱۳/۴۳	خراسان
۲۰	۱/۴۹	خوزستان
-	۷/۴۵	کردستان و کرمانشاه
۶/۶۶	۷/۴۵	شیراز و بوشهر
۶/۶۷	۲/۹۹	همدان
-	۲/۹۹	ایلام
-	۲/۹۹	لرستان
۶/۶۶	۲/۹۹	بی جواب
۱۰۰	۱۰۰	جمع

جدول شماره ۷ - توزیع افراد جامعه (اصلی و گواه) برحسب میزان علاقه‌مندی به مطالعه و نوع جنس

گواه		اصلی			نوع جنس	میزان علاقه‌مندی
		مرد	زن	جمع		
جمع	زن	مرد	جمع	زن	مرد	
۱۳/۳۳		۱۳/۳۳ ۲۰	۸/۹۶	۷/۴۶ ۱۲/۸۲	۱/۴۹ ۳/۵۷	بسیار کم (۳-۸)
			۴/۴۸	۴/۴۸ ۷/۶۹		کم (۹-۱۴)
۶/۶۷		۶۳/۶۷ ۱۰	۲۶/۸۶	۱۱/۹۴ ۲۰/۵۱	۱۴/۹۳ ۳۵/۷۲	متوسط (۱۵-۲۰)
۵۲/۳۳	۲۰ ۶۰	۲۳/۳۳ ۵۰	۴۰/۳۰	۲۳/۸۸ ۴۱/۰۳	۱۶/۴۲ ۳۹/۲۹	زیاد (۲۱-۲۶)
۲۶/۶۷	۲۰ ۴۰	۲۰ ۲۰	۱۹/۴۰	۱۰/۴۵ ۱۷/۹۵	۸/۹۶ ۲۱/۴۲	بسیار زیاد (۲۷-۳۲)
۱۰۰	۳۳/۳۳ ۱۰۰	۶۶/۶۷ ۱۰۰	۱۰۰	۵۸/۲۱ ۱۰۰	۴۱/۷۹ ۱۰۰	جمع

جدول شماره ۸ - توزیع فراوانی افراد جامعه (اصلی و گواه) برحسب نظر آنها نسبت به عوامل موثر در موفقیت تحصیلی

گواه	اصلی	میزان آگاهی
۶۰	۹۱/۰۵	عوامل فردی
۶/۶۶	۱/۴۹	عوامل خانوادگی
۲۰	۱/۴۹	عوامل اقتصادی و رفاهی
۶/۶۷	۲/۹۹	عوامل آموزشی و کمک آموزشی
۶/۶۶	۶/۹۹	بی‌جواب
۱۰۰	۱۰۰	جمع

جدول شماره ۹ - توزیع افراد جامعه برحسب نظر آنها نسبت به عوامل موثر در موفقیت تحصیلی و میزان سنتی بودن

گواه						اصلی						میزان سنتی بودن	عوامل موثر				
جمع	۶۳-۷۵	۵۱-۶۲	۳۹-۵۰	۲۷-۳۸	۱۵-۲۶	جمع	۶۳-۷۵	۵۱-۶۲	۳۹-۵۰	۲۷-۳۸	۱۵-۲۶			بسیار کم	کم	متوسط	زیاد
۱۰۰			۲۲/۲۲	۷۷/۷۸		۱۰۰		۱/۶۳	۱۸/۰۳	۳۹/۱۸	۳۶/۱۵						عوامل فردی
۶۴/۲۸			۵۰	۷۷/۷۸		۹۳/۸۵		۱۰۰	۱۰۰	۸۸/۸۸	۱۰۰						
۱۰۰			۱۰۰			۱۰۰				۱۰۰							عوامل خانوادگی
۷/۱۴			۲۵			۱/۵۴				۲/۹۴							
۱۰۰			۳۳/۳۳	۶۶/۶۷		۱۰۰				۱۰۰							عوامل اقتصادی و رفاهی
۱/۳۳			۲۵	۲۲/۲۲		۱/۵۴				۲/۹۴							
۱۰۰					۱۰۰	۱۰۰				۱۰۰							عوامل آموزشی و کمکت آموزشی
۷/۱۴					۱۰۰	۳/۰۷				۵/۸۸							
						۱۰۰				۱۰۰							بی حساب
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع

جدول شماره ۱۰ - توزیع فراوانی افراد جامعه (اصلی و گواه) برحسب وضع اشتغال

گواه	اصلی	وضع اشتغال
۶/۶۷	۱۱/۹۴	شاغل
۹۳/۳۳	۸۸/۰۶	بدون شغل
۱۰۰	۱۰۰	جمع

جدول شماره ۱۰/۱ - توزیع فراوانی افراد جامعه (اصلی و گواه) برحسب پایگاه

اجتماعی و اشتغال

گـواه			اصلی			اشتغال پایگاه اجتماعی
جمع	غیر شاغل	شاغل	جمع	غیر شاغل	شاغل	
۱۰۰	۱۰۰	-	۱۰۰	۱۰۰	-	۱-۳
-	۲۵	-	-	۷/۶۹	-	
۲۵	۲۵	-	۷/۶۹	۸/۵۱	-	
۱۰۰	۱۰۰	-	۱۰۰	۸۵/۱۶	۱۴/۸۴	۴-۶
-	۳۷/۵	-	-	۴۴/۲۳	۷/۶۹	
۳۷/۵	۳۷/۵	-	۵۱/۹۲	۴۸/۹۴	۸۰	
۱۰۰	۱۰۰	-	۱۰۰	۹۵/۲۴	۴/۷۶	۷-۹
-	۳۷/۵	-	۴۰/۳۸	۳۸/۴۴	۱/۹۲	
۳۷/۵	۳۷/۵	-	-	۴۲/۵۵	۲۰/۹۲	
۱۰۰	۱۰۰	-	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع
۱۰۰	۱۰۰	-	۱۰۰	۹۰/۳۸	۹/۶۲	
۱۰۰	۱۰۰	-	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	

جدول شماره ۱۱ - توزیع افراد جامعه (اصلی و گواه) برحسب نظر آنها نسبت به عوامل موثر در موفقیت تحصیلی و پایگاه اجتماعی

گواه				اصلی				پایگاه اجتماعی
جمع	۷-۹	۴-۶	۱-۳	جمع	۷-۹	۴-۶	۱-۳	
	بالا	متوسط	پایین		بالا	متوسط	پایین	عوامل موثر
۱۰۰	۳۳/۳۳	۵۰	۱۶/۶۷	۱۰۰	۳۶/۵۸	۵۲/۰۸	۸/۳۳	عوامل فردی
۶۰	۵۰	۷۵	۵۰	۹۲/۳۱	۹۰/۴۸	۹۲/۶۰	۱۰۰	
۱۰۰	۱۰۰			۱۰۰	۱۰۰			عوامل خانوادگی
۱۰	۲۵			۱/۹۲	۴/۷۶			
۱۰۰	۵۰	۵۰		۱۰۰	۱۰۰			عوامل اقتصادی
۲۰	۲۵	۲۵		۱/۹۲	۴/۷۶			
۱۰۰			۱۰۰	۱۰۰		۱۰۰		عوامل آموزشی و کمک آموزشی
۱۰			۵۰	۱/۹۲		۳/۷۰		
				۱۰۰		۱۰۰		بی جواب
				۱/۹۲		۳/۷۰		
۱۰۰	۴۰	۴۰	۲۰	۱۰۰	۴۰/۳۸	۵۱/۹۲	۷/۶۹	جمع
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	

جدول شماره ۱۲ - توزیع فراوانی افراد جامعه (اصلی و گواه) برحسب داشتن یا نداشتن مشکل خانواده

گواه	اصلی	مشکل
۷۳/۳۳	۳۸/۸۱	بلسی
۲۶/۶۷	۶۱/۱۹	خیر
۱۰۰	۱۰۰	جمع

جدول شماره ۱۳ - توزیع فراوانی افراد جامعه (اصلی و گواه) برحسب محل اقامت در تهران

گواه	اصلی	نوع مشکل
-	۱/۴۹	خانه شخصی
۶/۶۷	۲۸/۳۶	خانه پدری
۶۶/۶۶	۵۹/۷۰	خوابگاه
۲۰	۱۰/۴۵	اجاره‌ای
۶/۶۷	-	بلاعوض (مادریزگی)
۱۰۰	۱۰۰	جمع

جدول شماره ۱۴ - توزیع نحوه گذران اوقات فراغت برحسب نوع فراغت در دو گروه اصلی و گواه

گواه	اصلی	مقولات فراغت	کد
۸۵/۷۱	۷۹/۶۶	مطالعه	۱
۲۱/۴۳	۳۸/۹۸	پارک و گردش و مسافرت	۲
۲۸/۵۷	۱۵/۲۵	ورزش	۳
۷/۱۴	۲۵/۴۲	وسایل ارتباط جمعی (رادیو و تلویزیون)	۴
۱۴/۲۸	۲۰/۳۴	مجاوره با دوستان	۵
۱۴/۲۸	۱۵/۲۵	سیما	۶
-	۱۳/۵۶	کارهای هنری	۷
-	۳/۳۹	استراحت	۸
-	۷/۶۸	ملاقات با خویشاوندان	۹
۷/۱۴	۳/۳۹	برنامه‌های دینی	۱۰
۱۰۰	۱۰۰	جمع	

عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی ... / ۲۲۷

جدول شماره ۱۵ - توزیع افراد جامعه (اصلی و گواه) برحسب سال اخذ دیپلم و سال ورود به دانشگاه

گواه				اصلی				سال ورود به دانشگاه
جمع	۱۳۷۱	۱۳۷۰	۱۳۶۹	جمع	۱۳۷۱	۱۳۷۰	۱۳۶۹	
								سال اخذ دیپلم
								۶۰ و قبل از آن
				۵/۹۷		۸/۸۲	۳۳/۳۳	۶۱-۶۴
				۱۰۰		۷۵	۲۵	
۱۳/۳۳		۵۰	۵۰	۱۰۰	۷/۶۱	۸۴/۶۲	۷/۶۹	۶۵-۶۸
۱۰۰		۲۵	۱۰۰	۱۹/۴۰	۳/۳۳	۳۲/۳۵	۳۳/۳۳	
۱۰۰	۱۰۰			۱۰۰	۱۸/۷۵	۷۵	۶/۲۵	۶۹
۶/۶۸	۱۰			۳۳/۸۸	۱۰	۳۵/۳۰	۳۳/۳۴	
۱۰۰	۶۰	۴۰		۱۰۰	۶۱/۹۰	۳۸/۱۰		۷۰
۳۳/۳۳	۳۰	۵۰		۳۱/۳۴	۴۳/۳۴	۲۳/۵۳		
۱۰۰	۱۰۰			۱۰۰	۱۰۰			۷۱
۳۳/۳۳	۵۰			۱۹/۴۱	۴۳/۳۴			
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع
۱۰۰	۶۶/۶۷	۲۶/۶۶	۶/۶۷	۱۰۰	۴۴/۷۸	۵۰/۷۴	۴/۴۸	

جدول شماره ۱۵/۱ - توزیع فراوانی درصدی افراد مورد مطالعه برحسب نوع دیپلم گروه اصلی و گواه

گواه	اصلی	نوع دیپلم
۲۶/۶۷	۷/۴۶	ریاضی و فیزیک
۲۶/۶۶	۴۴/۷۸	تجربی
۴۰	۴۶/۲۷	علوم انسانی
۶/۶۷	۱/۴۹	بی‌جواب
۱۰۰	۱۰۰	جمع

جدول شماره ۱۶ - توزیع فراوانی افراد جامعه (اصلی و گواه) برحسب اولین رتبه انتخابی و رشته فعلی

گواه				اصلی							رتبه فعلی	اولین رتبه انتخابی		
جمع	روان شناسی	علوم تربیتی	علوم اجتماعی	ریاضی	دندان پزشکی	جمع پزشکی	روان شناسی	علوم تربیتی	علوم اجتماعی	ریاضی			دندان پزشکی	پزشکی
۱۰۰					۳۳/۳۳	۶۶/۶۷	۱۰۰					۵۳/۶۳	۳۷/۳۷	پزشکی
							۱۰۰					۱۰۰		دندان پزشکی
۱۰۰				۱۰۰										ریاضی
۱۰۰				۱۰۰			۱۰۰			۱۰۰				مهندسی
							۱۰۰		۱۰۰					علوم اجتماعی
۱۰۰		۱۰۰					۱۰۰	۱۰۰						علوم تربیتی
							۱۰۰	۸۵/۸۳	۱۴/۲۸					روانشناسی
۱۰۰	۶۶/۶۷		۳۳/۳۳				۱۰۰	۳۶/۳۶	۱۸/۱۸	۴۵/۴۶				حقوق
							۱۰۰	۲۰	۴۰	۴۰				علوم سیاسی
۱۰۰		۵۰	۵۰				۱۰۰	۳۳/۳۳	۳۳/۳۳	۳۳/۳۳				ادبیات و فلسفه
							۱۰۰	۳۳/۳۳		۶۶/۶۷				اقتصاد و حسابداری
							۱۰۰					۱۰۰		بی‌جواب
۱۰۰	۱۳/۳۳	۱۳/۳۳	۱۳/۳۳	۲۰	۱۳/۳۳	۲۶/۶۷	۱۰۰	۱۹/۴۰	۱۰/۴۵	۱۹/۴۰	۱/۳۹	۳۵/۸۳	۱۳/۴۳	جمع

جدول شماره ۱۷ - توزیع فراوانی افراد جامعه (اصلی و گواه) برحسب تعداد روزهای حضور در دانشکده

گواه	اصلی	حضور
۶/۶۷	۱/۴۹	یک روز
-	۴/۴۸	دو روز
۴۰	۱۶/۴۲	سه روز
۶/۷۶	۲۳/۸۸	چهار روز
۴۶/۶۶	۵۳/۷۳	پنج روز
۱۰۰	۱۰۰	جمع

جدول شماره ۱۸ - توزیع فراوانی افراد جامعه (اصلی و گواه) برحسب علاقه مندی به رشته تحصیلی

میزان علاقه مندی به رشته	علاقه کم	علاقه متوسط	علاقه زیاد	علاقه بسیار زیاد	جمع
گروه گواه (A)	۶/۶۷	۸۰	۱۳/۳۳	-	۱۰۰
گروه اصلی (B)	۱۴/۹۳	۵۹/۷	۲۳/۸۸	۱/۴۹	۱۰۰

جدول شماره ۱۹ - توزیع فراوانی افراد جامعه (اصلی و گواه) برحسب میزان سستی بودن

میزان سستی بودن	بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	جمع
گروه گواه (A)	۶/۶۷	۶۰	۳۳/۳۳	-	-	۱۰۰
گروه اصلی (B)	۲۸/۳۶	۵۳/۷۳	۱۶/۴۲	۱/۴۹	-	۱۰۰

جدول شماره ۲۰ - توزیع فراوانی افراد جامعه (اصلی و گواه) برحسب تعداد دفعات شرکت در کنکور

تعداد دفعات	اصلی	گواه
یک بار	۳۸/۸۰	۴۶/۶۴
دو بار	۴۶/۲۷	۴۰
سه بار	۸/۹۵	۶/۶۷
چهار بار	۲/۹۹	۶/۶۷
پنج بار و بیشتر	۲/۹۹	-
جمع	۱۰۰	۱۰۰

پروشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی